

Tổng quan về vi xử lý (microprocessor)

Tổng quan

- 3.1 Lịch sử phát triển
- 3.2. Kiến trúc hệ Vi xử lý
- 3.3 Thành phần cơ bản hệ Vi xử lý
 - 3.3.1 Bus
 - 3.3.2 Rom
 - 3.3.3 Ram

3.1.1 Định nghĩa

- Mạch vi xử lý là vi mạch cỡ cực lớn (VLSI), trên đó có thể xử lý được dữ liệu theo một thuật toán xác định
- Cấu tạo
 - Phần cứng (phần vi mạch điện tử)
 - Phần mềm (phần tập lệnh gắn chặt với phần cứng)
- Vi xử lý 4bit, 8 bit, 16 bit, 32 bit, 64 bit

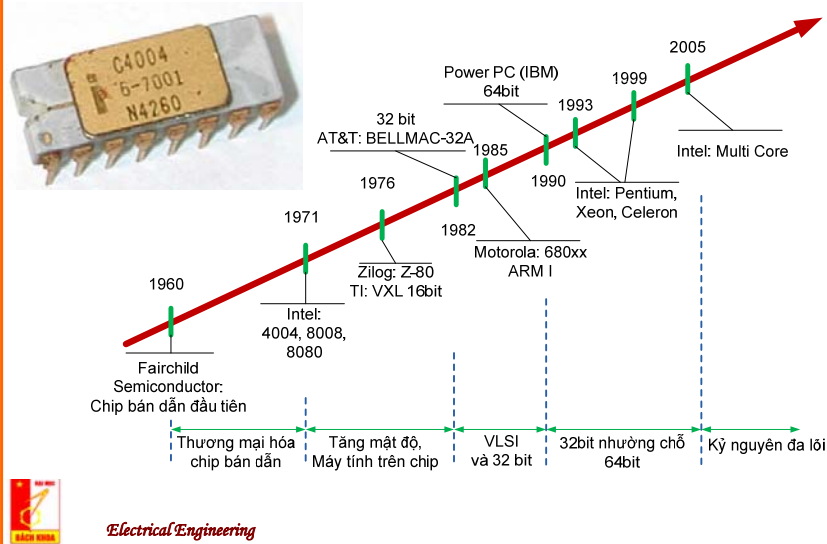

3.1.2 Phân biệt các loại máy tính

- Mainframe: dùng xử lý khối lượng thông tin phức tạp, tốc độ cao, IBM 4381, Honeywell DSP8, Crây, kết hợp nhiều hệ VXL lại
- Máy tính con (minicomputer), xử lý dữ liệu ít hơn và dung lượng nhỏ hơn (VAX 6360 DEC)
- Máy vi tính sử dụng các hệ vi xử lý

3.1.3 Lịch sử phát triển

5

3.1.3 Máy tính Việt nam

- Máy tính Việt nam ra đời (VT81, VT82)
- Trương Trọng Thi, Micral
 - http://www.pcworld.com.vn/pcworld/magazine.asp?t=mzdetail&atcl_id=5f5e5c585d5a5f

Electrical Engineering

6

3.1.3 Lịch sử phát triển (tiếp)

- Hệ DSP (Digital Signal Processing)
 - Texas Instruments (TMS 320...)
- Atmel phát triển ARM
- Motorola – Freescale phát triển ColdFire

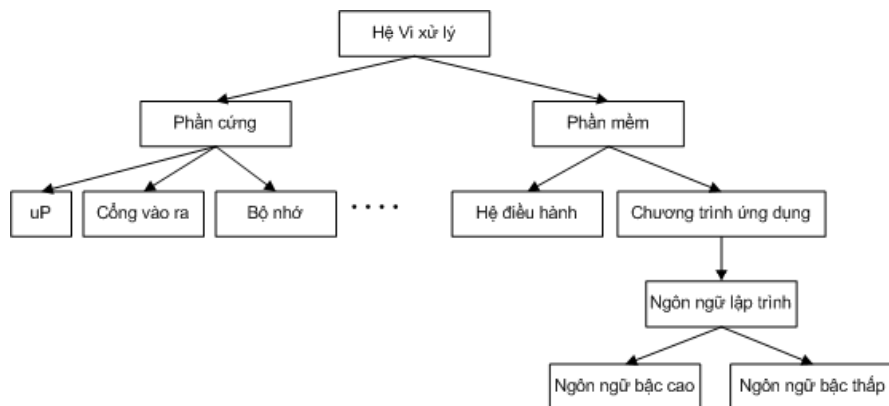
Architecture	Processor	Manufacturer
AMD	Au1xxx	Advanced Micro Devices, ...
ARM	ARM7, ARM9, ...	ARM, ...
C16X	C167CS, C163H, C164CL, ...	Infineon, ...
ColdFire	5282, 5272, 5307, 5407, ...	Motorola/Freescale, ...
I960	I960	Vmetro, ...
M32/R	32170, 32180, 32182, 32192, ...	Renesas/Mitsubishi, ...
M Core	MMC2113, MMC2114, ...	Motorola/Freescale
MIPS32	R3K, R4K, 5K, 16, ...	MTI4xx, IDT, MIPS Technologies, ...
NEC	Vr55xx, Vr54xx, Vr41xx	NEC Corporation, ...
PowerPC	82xx, 74xx, 8xx, 7xx, 6xx, 5xx, 4xx	IBM, Motorola/Freescale, ...
68k	680x0 (68K, 68030, 68040, 68060, ...), 683xx	Motorola/Freescale, ...
SuperH (SH)	SH3 (7702, 7707, 7708, 7709), SH4 (7750)	Hitachi, ...
SHARC	SHARC	Analog Devices, Transtech DSP, Radstone, ...
strongARM	strongARM	Intel, ...
SPARC	UltraSPARC II	Sun Microsystems, ...
TMS320C6xxx	TMS320C6xxx	Texas Instruments, ...
x86	X86 [386, 486, Pentium (II, III, IV), ...]	Intel, Transmeta, National Semiconductor, Atlas, ...
TriCore	TriCore1, TriCore2, ...	Infineon, ...

Electrical Engineering

7

3.2 Các thành phần trong hệ thống VXL

Electrical Engineering

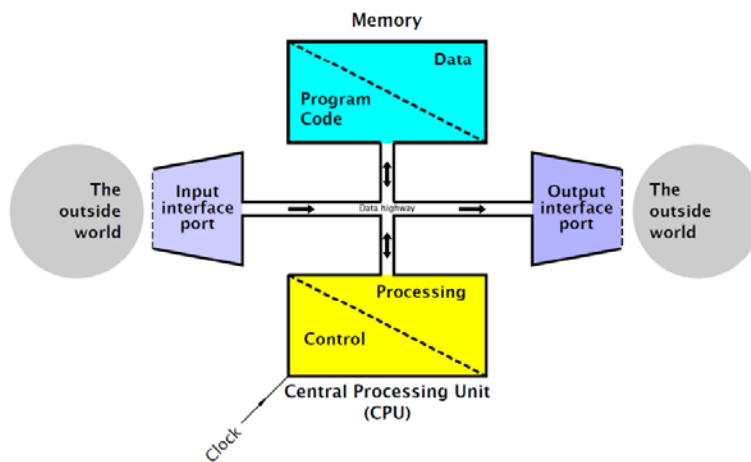
8

3.2.1 Các kiến trúc thông dụng của Vi xử lý

- **Kiến trúc Von Neumann (1903-1957)**
CPU sử dụng chung đường bus cho đọc/ghi dữ liệu từ bộ nhớ và từ chương trình
- Hai quá trình tương tác với lệnh hoặc với dữ liệu không thể thực hiện cùng lúc.
- Bộ lọc Von Neumann là thỏa đáng khi chúng ta quan tâm đến việc thực hiện các nhiệm vụ tuần tự.
- Hầu hết các vi xử lý hiện tại đều sử dụng thiết kế Von Neumann.

3.2.1 Cấu trúc Von Neumann

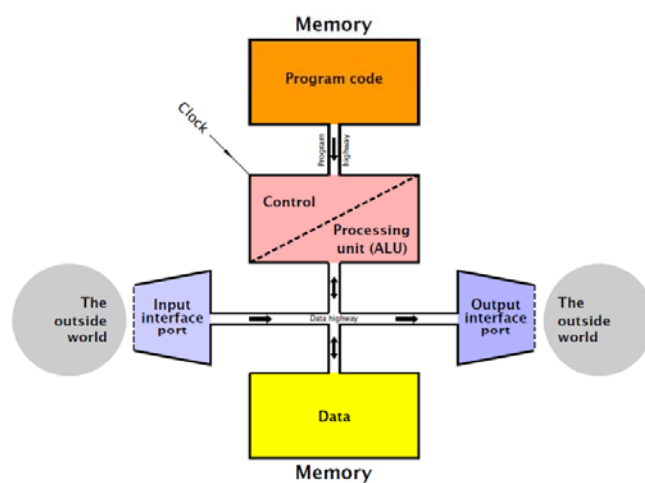

3.2.1 Kiến trúc Harvard

- Kiến trúc Harvard được nghiên cứu tại Harvard do Howard Aiken (1900-1973)
- Đường bus dữ liệu và chương trình được cung cấp độc lập
- Hầu hết các bộ xử lý DSP hiện nay sử dụng kiến trúc 2 bus này. AVR Atmel, dsPIC RIST

3.2.2 Cấu trúc Harvard

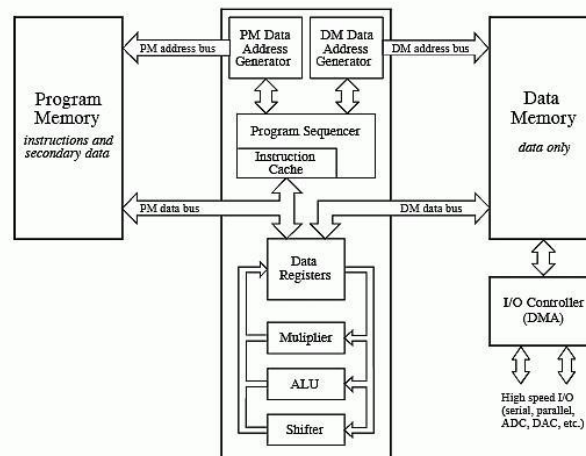

3.2.2 Kiến trúc SHARC

- **Kiến trúc SHARC** – Super Harvard Architecture sử dụng bởi Analog Devices trong chip ADSP-2106, 2111
- Tương tự kiến trúc Harvard nhưng thêm kết nối giữa CPU và bộ nhớ chương trình.
- Điều này cho phép đọc dữ liệu hằng nhanh chóng mà không phải copy dữ liệu chương trình vào bộ nhớ RAM trước

3.2.2 Cấu trúc SHARC

3.3 Đặc tính chung

- Số bit: 4 bit, 8 bit, 16 bit, 32 bit
- Số chân tín hiệu:
 - 12, 16, 28, 40 chân cho VXL 8 bit
 - 68 chân VXL 32 bit
 - 168 chân VXL 64 bit
 - Tương ứng với các chân là khả năng kiểm soát bộ nhớ 2^n

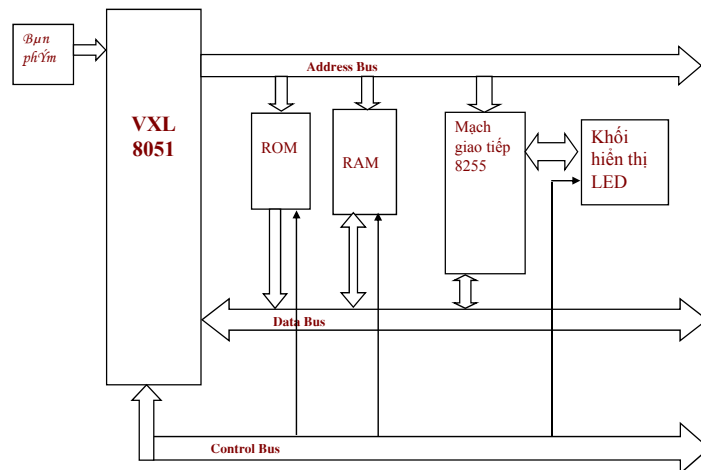

3.3.1 Đặc tính chung

- Tần số xung nhịp (1MH – 3.2 GHZ)
- Tính năng ứng dụng:
 - Loại độc lập (one chip)
 - Mạch VXL đa năng

3.3.2 Cấu trúc chung của hệ thống vi xử lý

Electrical Engineering

17

3.3.1 Các phần cơ bản hệ VXL

- Bộ vi xử lý (processor)
- Bộ nhớ (memory)
- Ghép nối (I/O, interface)

Electrical Engineering

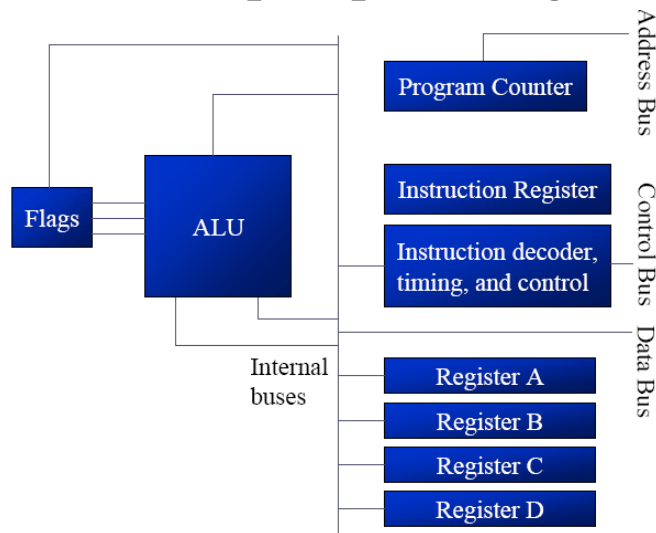
18

3.3.2 Processor

- Thực hiện chương trình lưu trong bộ nhớ theo thứ tự
- Tập hợp lệnh gồm
 - Chuyển dữ liệu (MOV)
 - Phép toán và logic
 - Lệnh điều kiện và rẽ nhánh

3.3.2 Tập hợp thành ghi

3.3.2 Thanh ghi

- Cho phép lưu trữ các giá trị tạm thời
- Các thanh ghi 8bit, 16 bit, 32bit tùy từng loại CPU
- Thanh ghi cơ bản như PC, Accumulator

3.3.2 Memory

- Tập hợp nhiều thanh ghi để lưu trữ dữ liệu dưới dạng nhị phân
- ROM, RAM
- Mỗi thanh ghi nhớ có địa chỉ duy nhất

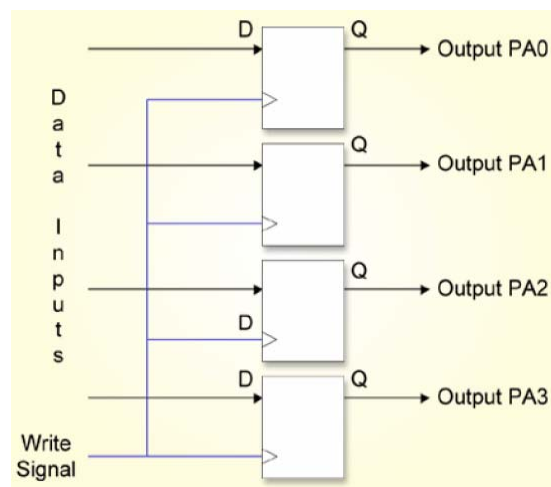

3.3.2 Interface (I/O)

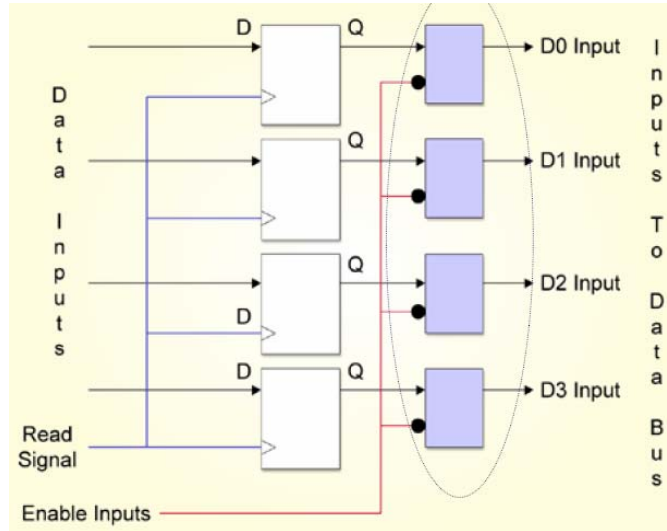
- Thanh ghi để ghép nối với thiết bị bên ngoài
- Có thể là thanh ghi nhớ nằm ở các vị trí đặc biệt trong RAM
- Ví dụ, 8051, SFR 91, serial
- Ví dụ như vi mạch ghép nối 8255

3.3.3 Tổ chức cổng ra (output)

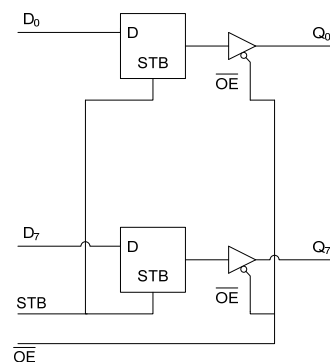
Tổ chức cổng vào (input)

Electrical Engineering

25

3.3.2 IC 8282 – Tích hợp mạch 3 trạng thái và chốt dữ liệu

D0 – D7: 8 đường dữ liệu vào

Q0 – Q7: 8 đường dữ liệu ra

STB: chốt tín hiệu

STB = 1: cho phép đưa dữ liệu ra

STB = 1->0: chốt dữ liệu đầu ra

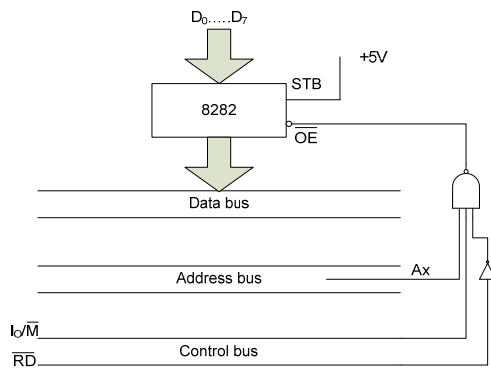
/OE: Cho phép xuất tín hiệu

Electrical Engineering

26

3.3.2 Tổ chức cổng vào

- Ax: Địa chỉ của thiết bị (Tín hiệu sau giải mã địa chỉ)

- IO/M: Tín hiệu chọn thiết bị:

IO/M = 1 chọn cổng vào ra

IO/M = 0 chọn bộ nhớ

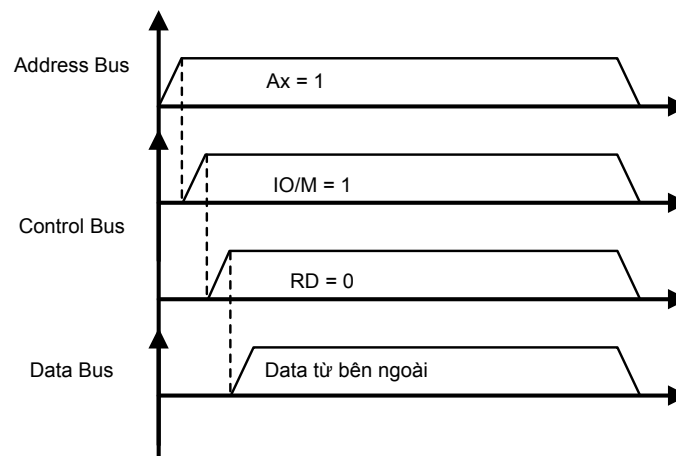
- /RD: Lệnh chỉ thao tác đọc thiết bị

Electrical Engineering

27

Giải đồ xung

Electrical Engineering

28

3.3.3 BUS

- Bus là tập các dây dẫn nối song song với nhau (bên trong VXL hoặc bên ngoài) để truyền thông tin
 - Bus Địa chỉ
 - Bus Dữ liệu
 - Bus Điều khiển
- Trong VXL, các thanh ghi, ALU, thiết bị ngoại vi ghép nối với nhau thông qua đường BUS
- Bus điều khiển Mạch thời gian và điều khiển đảm bảo rằng mỗi loại tín hiệu sử dụng đường BUS tại một thời điểm xác định (RD/WD)

3.3.3 Bus địa chỉ/dữ liệu

- Bộ nhớ và thiết bị ngoại vi nhận dạng bởi CPU thông qua bus địa chỉ
 - Địa chỉ cho mỗi thiết bị là duy nhất
 - CPU đặt địa chỉ lên đường bus và mạch giải mã (decoder) nhiệm vụ tìm ra thiết bị tương ứng
- Trong mạch vi xử lý 8 bit, 8bit BUS chứa dữ liệu và 16 bit BUS chứa địa chỉ
 - Bus dữ liệu cho phép truyền và nhận dữ liệu từ thiết bị
- Ghép nối để mở rộng dung lượng nhớ (ROM, RAM), mở rộng số cổng vào ra
- Tối đa 16 bit địa chỉ, 65536 byte.

3.3.4 Bộ nhớ

- Định nghĩa:

Là thiết bị dùng để lưu trữ thông tin gồm chương trình và dữ liệu

- Phân loại:

- Bộ nhớ chính: là bộ nhớ hoạt động, yêu cầu tốc độ cao. Chế tạo dưới dạng bộ nhớ bán dẫn. VD: RAM
- Bộ nhớ phụ: yêu cầu cao về dung lượng lưu trữ và thời gian lưu trữ. VD: ROM, HDD...

Electrical Engineering

31

3.3.4 Tổ chức của bộ nhớ:

Bộ nhớ được tạo thành từ các ô nhớ sắp xếp cạnh nhau về mặt logic. Các tham số của ô nhớ gồm:

- Vị trí (logic) của ô nhớ: là địa chỉ của ô nhớ, do bus địa chỉ truyền đi trong hệ
- Nội dung của ô nhớ: là dữ liệu chứa trong ô nhớ, do bus dữ liệu truyền đi trong hệ. Thông thường, mỗi ô nhớ có độ lớn là 8bit (1byte)
- Quản lý bộ nhớ bằng phương pháp địa chỉ hóa các ô nhớ

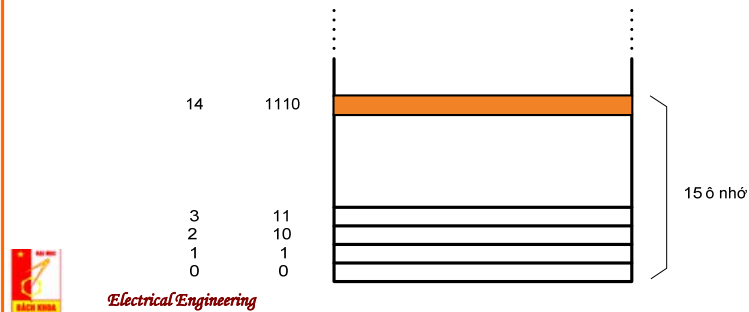
Electrical Engineering

32

3.3.4 Các phương pháp địa chỉ hóa ô nhớ

– Phương pháp địa chỉ tuyệt đối:

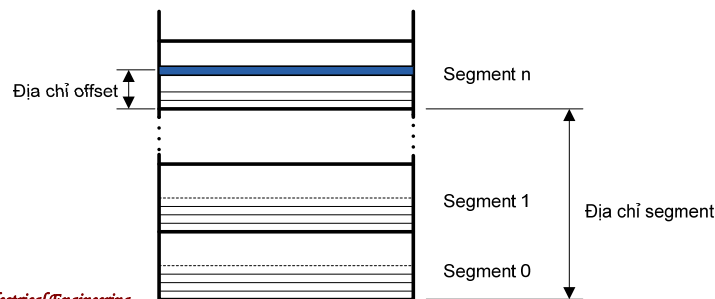
- Địa chỉ của một ô nhớ chính là khoảng cách của nó so với địa chỉ gốc
- Địa chỉ gốc thường được xác định là 0
- Ứng dụng cho các loại bộ nhớ dung lượng nhỏ

33

3.3.4 Phương pháp địa chỉ đoạn

- Chia toàn bộ bộ nhớ thành nhiều vùng (segment), mỗi vùng có một địa chỉ xác định.
- Địa chỉ của một ô nhớ trong bộ nhớ được xác định bởi:
 - Địa chỉ của segment chứa ô nhớ đó
 - Địa chỉ offset của ô nhớ trong segment

34

3.3.4 Phương pháp địa chỉ đoạn (tiếp)

- Các thiết bị lưu trữ địa chỉ ô nhớ có kích thước nhỏ
 - Ví dụ: 8085A địa chỉ hóa ô nhớ bằng 16bit -> Dùng 2 thanh ghi 8bit, 1 thanh ghi chứa địa chỉ segment, 1 chứa địa chỉ offset
 - Quản lý được bộ nhớ có dung lượng lớn
- Không gian nhớ: toàn bộ địa chỉ có thể địa chỉ hóa được của bộ nhớ
 - Nếu bus địa chỉ có n bit thì không gian nhớ là 2^n địa chỉ

3.3.4 Bản đồ bộ nhớ:

- cho thấy bộ nhớ hay các thiết bị có kết nối với bus địa chỉ được đặt ở đâu trong không gian nhớ
- Ví dụ:

FFFF	ROM (16K)
C000 BFFF	RAM (16K)
8000 7FFF	RAM (16K)
4000 3FFF	RAM (16K)
0000	

3.3.5 Thiết bị nhớ

- Đối với Vi xử lý, 2 loại bộ nhớ chính :
 - ROM (Read only memory)
 - RAM (Random access memory), (read and write memory)

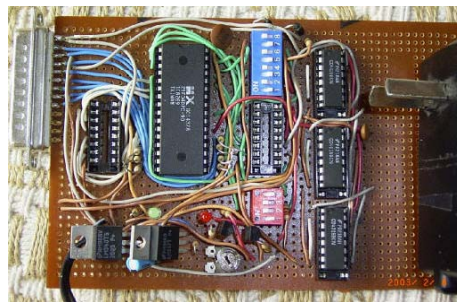

Electrical Engineering

37

3.3.5 EPROM (Erasable PROM)

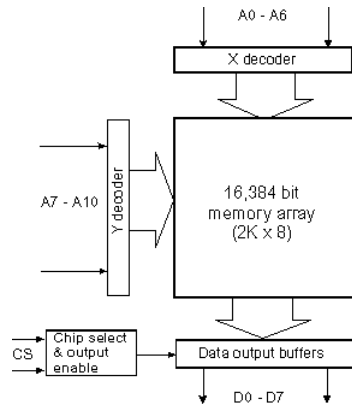
- ROM có thể lập trình được nhiều lần
- *One-time programmable (OTP) EPROM*
- *EEPROM - electrically erasable PROMs*
 - Giao tiếp sử dụng I2C như 2401, 2402
- *Flash EPROMs*

Electrical Engineering

38

3.3.5 ROM

- Thiết kế bởi công nghệ NMOS, CMOS
- Dung lượng thường 2Kbyte – 64Kbyte
- Dữ liệu lưu trữ dạng ma trận
- Không bị ảnh hưởng bởi việc mất điện
- 2716, 2732, ..., 27256

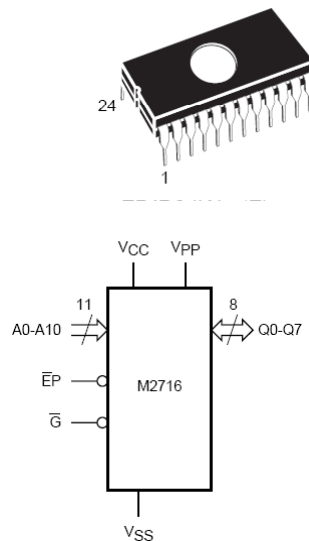
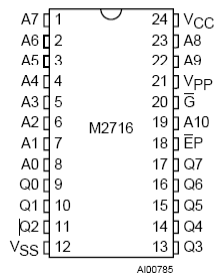
Electrical Engineering

39

3.3.5 2716

Table 1. Signal Names

A0 - A10	Address Inputs
Q0 - Q7	Data Outputs
\overline{EP}	Chip Enable / Program
\overline{G}	Output Enable
V_{PP}	Program Supply
V_{CC}	Supply Voltage
V_{SS}	Ground

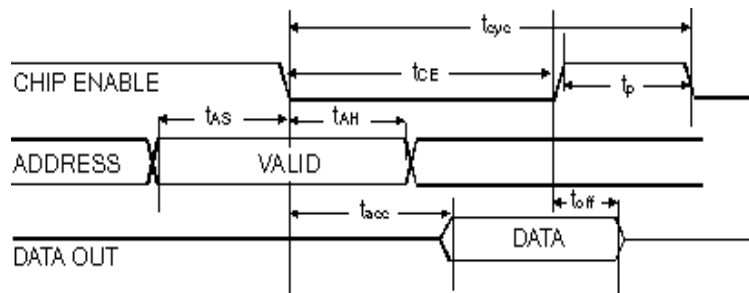

Electrical Engineering

A100785

3.3.5 Đọc bộ nhớ

- Ví trí đọc đưa vào bus địa chỉ
- Lệnh READ gửi tới bộ nhớ
- Dữ liệu truyền từ bộ nhớ lên Bus dữ liệu

PARAMETER		min	max	units
T _{cyc}	Cycle time	400		ns
T _{CE}	/CE pulse width	250		ns
T _{acc}	/CE access time		250	ns
T _{off}	Output turn-off delay		75	ns
T _{AH}	Address & CS hold time to /CE	100		ns
T _{AS}	Address & CS setup time to /CE	0		ns
T _p	/CE precharge time	150		ns

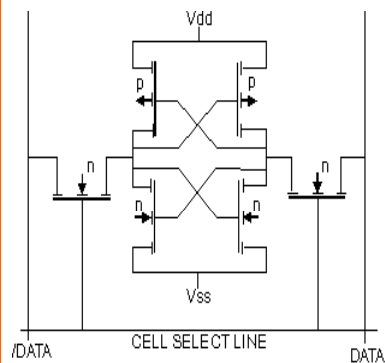

3.3.6 RAM

- Static RAM
 - Battery-backed CMOS SRAM
- Dynamic RAM

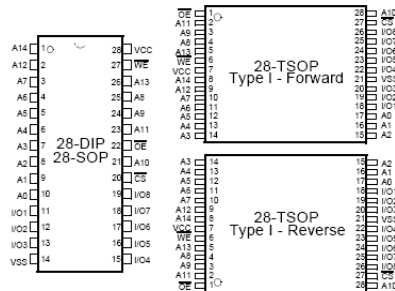
3.3.6 Static RAM

- Mỗi bit dữ liệu được lưu trữ bởi cặp flip-flop
- Cấu trúc đơn giản
- Ghi và xóa tín hiệu bằng điện
- Dữ liệu mất đi khi mất điện
- Tiêu thụ năng lượng lớn khi có điện
- Kích thước lớn khi dung lượng lớn
- 6216, 6232, ..62256

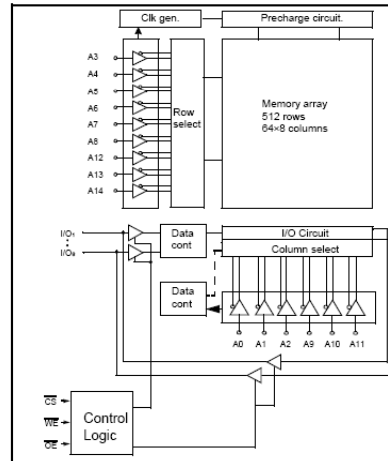
3.3.6 RAM 62256

PIN DESCRIPTION

Name	Function
A0~A14	Address Inputs
WE	Write Enable Input
CS	Chip Select Input
OE	Output Enable Input
I/O1~I/O0	Data Inputs/Outputs
Vcc	Power(5V)
Vss	Ground

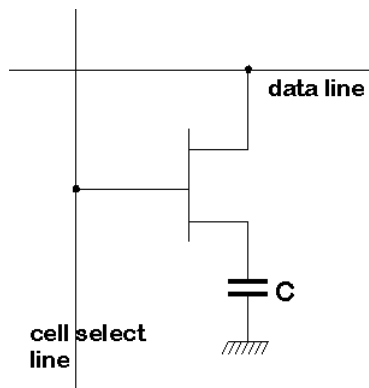
FUNCTIONAL BLOCK DIAGRAM

Electrical Engineering

45

3.3.6 Dynamic Ram

- Dữ liệu ghi bằng tụ
- Dữ liệu phải refresh từng 2ms -> phải có bộ điều khiển refresh
- Dung lượng lớn
- Cấu trúc ma trận
- ít tổn hao điện

Electrical Engineering

46

3.3.6 Ví dụ 64 Kbit RAM

